

Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FPV UCM
Kód predmetu	UCHEV/bd926/26
Názov predmetu	Čitateľská a mediálna gramotnosť
Rozsah	2P
Počet kreditov	3

Podmienky na absolvovanie predmetu

Spôsob hodnotenia a skončenia štúdia predmetu: Ukončenie skúškou Priebežné hodnotenie: Účasť na prednáškach a diskusiách, priebežné štúdium odporúčanej literatúry (20 bodov) Záverečné hodnotenie: Kurz bude ukončený písomnou previerkou vedomostí (80 bodov). Ukončené: Na základe priebežného a záverečného hodnotenia. Na získanie kreditov je potrebné získať minimálne 56% bodov z celkového hodnotenia.

Celkové hodnotenie predmetu:

A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami < 92-100 % >;

B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami < 83-91 % >;

C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky < 74-82 % >;

D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby < 65-73 % >;

E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám < 56-64 % >;

FX* 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta < 0-55 % >.

Záverečné hodnotenie

Spôsob hodnotenia a skončenia štúdia predmetu: Ukončenie skúškou Priebežné hodnotenie: Účasť na prednáškach a diskusiách, priebežné štúdium odporúčanej literatúry (20 bodov) Záverečné hodnotenie: Kurz bude ukončený písomnou previerkou vedomostí (80 bodov). Ukončené: Na základe priebežného a záverečného hodnotenia. Na získanie kreditov je potrebné získať minimálne 56% bodov z celkového hodnotenia.

Výsledky vzdelávania

Predmetom štúdia je problematika gramotnosti v kontexte súčasnej informačnej spoločnosti a kultúry. Absolventi získajú obraz o aktuálnych problémoch a výzvach meniaceho sa informačného prostredia v oblasti vzdelávania v rámci širokého spektra vzdelávacích disciplín. Výsledkom štúdia je reflexia ich špecifických prínosov, ako aj úlohy učiteľov akademických predmetov v rozvíjaní funkčnej čitateľskej a mediálnej gramotnosti na úrovni sekundárneho vzdelávania.

Stručná osnova predmetu

- Pojmové a problémové vymedzenie gramotnosti v súčasnej spoločnosti a kultúre; klúčové koncepty súčasného odborného diskurzu o otázkach gramotnosti („multiliteracy“, „disciplinary literacy“, informačná, mediálna, lingvistická a občianska gramotnosť);
- Tradície a problematické stránky vyučovania čítania a písania v slovenskom vzdelávacom prostredí;

- Paradigmatické obraty v teórii a výskume gramotnosti (kognitívny, sociokultúrny, digitálny) a ich prínosy;
- Kognitívna nadstavba vyučovania čítania v primárnom vzdelávaní: Metakognitívne procesy a stratégie, reflexia a regulácia čítania, riadené a sebaregulované učenie, programy rozvíjania metakognitívnych procesov a stratégií učenia;
- Informačná gramotnosť – špecifiká gramotnosti v prostredí IKT, „staré“ v. „nové“ podoby gramotnosti, psychológia čítania v tradičnom printovom a on-line formáte (špecifiká, prínosy a riziká); profesionalizácia práce s informáciami, význam školských knižníc ako moderný knižničnoinformačných centier;
- Mladí ľudia a sociálne médiá, rizikové faktory súčasného informačného a mediálneho prostredia.
- Mediálna gramotnosť ako kľúčová kompetencia 21. storočia, mediálna gramotnosť a mediálne kompetencie mládeže na Slovensku, mediálna výchova, zahraničné a domáce intervenčné programy a projekty mediálnej výchovy.

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Druh vzdelávacej činnosti: prednáška

Rozsah vzdelávacej činnosti (v hodinách): 2

Týždenný: 2/0

Za obdobie štúdia: letný

Metóda vzdelávacej činnosti: kombinovaná

Odporúčaná literatúra

- Zápotočná, O. Kultúrna gramotnosť v sociálno-psychologických súvislostiach. Bratislava: Album, 2004.
- Zápotočná, O. Metakognitívne procesy v čítaní, učení a vzdelávaní. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis a VEDA, 2013.
- Zápotočná, O. Perspektívy vývinu čitateľskej gramotnosti v prostredí IKT: Potenciálne prínosy a riziká. In: Cenigová, R. (Ed.). Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl. Bratislava: SPK, 2018.
- Odporúčaná literatúra:
- Miklovičová, J., Valovič, J. (Eds.). 2021. Čitateľská gramotnosť: Výsledky slovenských žiakov v štúdiu PISA 2018. Tematická správa. Bratislava: NÚCEM, 2021. Kapitola 3, s. 43-95. Dostupné na: https://www.nucem.sk/dl/4867/tematicka_sprava_citatelaska_gramotnost_PISA_2018.pdf
- Danišková, Z. a kol. 2015. Občianska gramotnosť na primárnom stupni. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis a VEDA.
- Šušol, J., Hrdináková, L., Rankov, P. Informačno-komunikačné technológie vo vzdelávaní. Bratislava: Stimul, 2005.
- Kohútová, V., Lauterbachová, A., Madro, M., Horská, B. Správanie mladých ľudí a ich rodičov v online priestore (výsledky výskumu). 2018. <http://www.ipcko.sk/wp-content/uploads/2018/06/VY%CC%81STUPY-VY%CC%81SKUMU-1.pdf>
- Gregor, M., Vejvodová, P. Zvol si info. Nejlepší kniha o fake-news, dezinformáciách a manipuláciách. Brno: CPress, 2018, 142 s. ISBN: 978-80-264-1805-4 -K. Blažeková: Mediálna gramotnosť v prevencii negatívnych dôsledkov sociálnych médií. Dizertačná práca. Trnava: Pedagogická fakulta TU, 2021, 145 s.
- Časopisy:
- Journal of Adolescent a Adult Literacy Position statements papers
- International Literacy Association: <https://www.literacyworldwide.org/get-resources/position-statements/archive-ofposition-statements-papers>
- Digital literacy, 2019: <https://literacyworldwide.org/docs/default-source/where-we-stand/ila-digital-resources-early-childhood-literacy-development.pdf>
- Disciplinary literacy, 2015: https://www.literacyworldwide.org/docs/default-source/where-we-stand/ccss-disciplinary-literacy-statement.pdf?sfvrsn=33beaf8e_12
- Adolescent literacy, 2019: <https://www.literacyworldwide.org/docs/default-source/where-we-stand/ila-engagement-and-adolescent-literacy.pdf>

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský